

Розмова зі Збігнєвом Бжезінським || Немейський лев вийшов на полювання || Міф про перемогу Героя під горою Трет у центрі Пелопоннесу || Кримський колапс Ніколая I || Природа російського імперіалізму || Росія спрагла за вселенською любов'ю і розтерзає кожного, хто чинитиме опір || Суть російської ідеї: Достоевський, Бердяєв, Фьодоров, Соловйов, Розанов та інші || Гальфорд Макіндер і що таке геополітика? || Осьова держава світу || Трубецкой і російське євразійство || Джордж Кеннан, Генрі Кіссінджер і Збігнєв Бжезінський: хто розумів Росію? || «Ми поховаємо вас» — смисл і вінець російської ідеї || То що ж означає перемога?

«Україні варто менше говорити про членство в НАТО, а більше дбати про обороноздатність», — сказав мені Збігнєв Бжезінський¹ у своєму офісі у Вашингтоні, куди я приїхав після зустрічі з помічницею Державного секретаря Сполучених Штатів Вікторією Нуланд².

Мені запам'яталися кілька моментів цієї розмови 24 квітня 2014 року. Бжезінському найбільше пасує епітет «гострий» — у нього був гострий погляд, строгий вигляд і енергійний настрій. Він дуже доброзичливо сприйняв наше знайомство. На зустріч я приїхав із запізненням, паралельно інформуючи Київ про переговори з Нуланд. Але Збігнєв одразу ж зупинив вибачення. *«Колись ви самі пожалкуєте, що обмежили час розмови, але не будемо*

¹ Збігнєв Бжезінський (*Zbigniew Brzezinski*, 1928–2017) — американський дипломат і геополітик, колишній радник Президента США з національної безпеки, один із найважливіших мислителів у сфері міжнародних відносин XX століття.

² Вікторія Нуланд (*Victoria Nuland*, 1961) — американська дипломатка, колишня заступниця Державного секретаря США з політичних питань, Постійна представниця США при НАТО.

01 - подвиг

немейський

лев

ПОДВИГ ПЕРШИЙ

НЕМЕЙСЬКИЙ ЛЕВ

Немейський лев – звір-людоджер із невразливою шкірою.

Міф про нього – алегорія боротьби з російським імперіалізмом.

гаяти його ще більше», і ми перейшли до головних тем — ситуації в Україні, руху російських сил, нашого бачення і прогнозів.

Думка Бжезінського полягала в тому, що декларації з вимогою членства в Альянсі на цьому конкретному етапі не принесуть Україні багато користі, а створять напругу серед партнерів. Справжньою життєвою необхідністю є оборона. У нього була одна рекомендація: оскільки Росія в той чи інший спосіб продовжить наступ і нові загарбання, всі сили треба кинути на військо, озброєння, територіальну оборону та навчання методів міської і партизанської війни. З тезою про обороноздатність ніхто не сперечався. Проте мені не сподобався глухий опір темі членства в НАТО, і я вирішив підійти до справи з іншого боку: в дуже складних умовах післяреволюційна Україна розпочала відновлення системи національного захисту, ніхто не гальмує з цим завданням життя і смерті, але на це все одно потрібен час. Водночас Захід, якщо буде мудрий, повинен уже зараз взяти Україну під свою безпекову парасолю, щоб показати Москві безперспективність подальшої агресії і цих її загарбницьких планів.

Захід повинен інтегрувати, а отже, врятувати Україну так, як свого часу Польщу.

Бжезінський добре розумів, наскільки небезпечним є наше становище. Можливо, він це розумів краще, ніж ми самі. Його реакція була не просто дружньою, а пасіонарною. У ставленні Бжезінського до України відчувалися

і радість, і надія, і тривога, і гнів, що щось йде не так, як треба, а те, що він, Збіг, каже, ніхто правильно не робить.

Бжезінський був нашим великим другом і добре усвідомлював значення України для Європи і світу. Не меншою мірою він розумів, яка стратегічна загроза нависла з боку Росії. Гострий на чуття Бжезінський точно знав, що Немейський лев уже вийшов на полювання і не зупиниться.

Немейський лев — Λεων Νεμειος / *Leon Nemeios* — був жахливим і кровожерливим звіром¹⁵¹. Крім страхітливих ікл і моторошних кігтів, монстр також мав невразливу для будь-якої зброї шкіру. Левові супервластивості — це стратегічні щит і меч, силу яких можна лиш порівняти з непереможним ядерним потенціалом.

До слова, перші два подвиги — над Немеїським левом і Лернейською гідрою — відбуваються в центрі Пелопоннесу, тобто в самому серці еллінської ойкумени¹. Могутні й, здавалося б, непереборні виклики Герой насамперед приймає на рідній землі, і з цих перемог розпочинається його одіссея великим світом і внутрішнє перетворення на бога.

Отже, історію розпочато. Геракл вирушає в дорогу і знаходить Немеїського лева біля гори Трет. Ця земля була цілковито виснаженою і спустошеною. Усе живе там або загинуло, або втекло зі страху перед постійною загрозою

¹ Пелопоннес (давньогрек. Πελοπόννησος, *Pelopónnēsos*) — великий півострів на півдні Греції. Означає «острів Пелопа», названий на честь міфічного героя. Центр і серце давньогрецької цивілізації.

смерті, або сховалося по глибоких норах чи за неприступними стінами.

Готуючись до битви, Герой зупиняється в домі Малорка, чий син теж став жертвою лева. Звернімо увагу на цей прикметний момент. Він свідчить, що перемога над настільки сильним противником була б неможливою без союзників і помічників. Інший важливий факт: лігво звіра мало численні входи та виходи, які значно ускладнювали спроби оточити це місце, а отже, повністю ізолювати його від навколишнього світу². Далєбі, велика і неосяжна «російська сторона»...

Побачивши Немеїського монстра, звитяжець випускає в нього сайдаки стріл, але жодна не завдає звірові ані рани, ані шкоди. Розлючений лев нападає на Геракла. Той з коренем вириває могутнє дерево і, мов довбнею, б'є ним звіра по голові. Хоч палиця й оглушила бестію, сама вона розлетілася на друзки. Отямившись, лев кидається до своєї печери. *Геракл розуміє, що вбивцю треба знищити на його території*. Тоді разом із Малорком він закладає камінням більшу частину виходів, а потому сам заходить до лєвового лігва.

У непроглядній темряві в лютій боротьбі зі звіром Герой втрачає не лише свою зброю, а й палець. Звір вивертається

² Британський письменник Роберт Грейвс тлумачив різні входи до печери Немеїського лева як символи смерті, а у випадку з Гераклом — як переродження зі смертного воїна у безсмертного бога.

від ударів і грізно атакує. Протистояння триває і виснажує обох. Непробивна шкура не дозволяє справитися з хижаким, і лише вхопивши його за горло, Геракл поволі дусить й вбиває людоджерця, який врешті бездиханно падає до його ніг.

Важку перемогу здобуто. Перший подвиг здійснено.

Втомлений переможець виволік мертве тіло з печери й за допомогою видертих ікол і пазурів зняв шкуру — відтепер цей трофей назавжди стане його царським плащем і захисним обладунком, а лєвова голова — невразливим шоломом. Із вбитим звіром на плечах Герой рушає спочатку до Немеї, де приносить офіру Зевсу і започатковує славетні Немеїські ігри, а після цього прямує в Мікени до свого судді — царя Евристєя. Малодушний Евристєй лякається самого вигляду тієї жахливої ноші, яку Геракл кидає до царського трону. Від переляку цар ховається у великому бронзовому дзбані — піфосі, вкопаному в землю, звідки забороняє Гераклу в майбутньому входити в місто і велить показувати трофеї лише за його мурами...

У нашій історії Немеїський лєв — це алегорія хижої сутності російського імперіалізму. Цей звір тероризує всі сусідні народи і землі. В околицях немає жодної спільноти, яка б не потерпала від убивці. Він уміло використовує «право сильного» і намертво переконує всіх навколишніх потерпільців, що немає на нього ані управи, ані протидії. Скоріться і змиріться, каже войовниче зло. За ним також стоїть і «ядерний» потенціал фізичної непереможності,

і безмежність території лїгва з багатьма входами і виходами, і, певно, підтримка таких самих потвор з усього світу, які впевнені у нездоланності того, хто має більшу міць. Повне відчуття безкарності — найвиразніша ознака цих патрачів.

Битва з таким ворогом видається приреченою.

А втім, Гераклові вдається зробити неможливе. І в цьому полягає найбільша вітальна сила першого міфу про нашого Героя. Перемога дається Гераклу великою, можливо, навіть немислимою ціною. Пересилуючи могутнього ворога у тривалій і виснажливій боротьбі, Герой зазнає втрат у масштабах, яких не буде під час жодного наступного подвигу, — він втрачає частину тіла, а його зброя розлітається на уламки.

Та результати цієї перемоги матимуть для нього виняткове значення.

Вони стануть для Геракла початком нового життя, а самі атрибути перемоги — його власною зброєю. Як і Немеїського лєва, російський імперіалізм неможливо знищити звичайними засобами. Покласти край агресії і терору, перемогти «звіра» можна лише завдяки тривалому і безупинному тиску консолідованої сили, не даючи йому можливості для перепочинку та відновлення.